

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrtrisopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Izvolitev dr. Tonklija.

Telegram iz Gorice v večeršnjem našem listu je poročal, da so se goriški Slovenci pri volitvi državnega poslanca na mesto odstopivšega g. Winklerja dné 27. septembra s 182 proti 87 glasom, torej z dobro večino dveh tretjin, odločili za dr. Tonklija, kateri je tedaj izvoljeni državni poslanec.

Mi kar naravnost rečemo, da nam je ta rezultat prijeten. Sicer smo bili tej volitvi nasproti objektivni in prav mirni. Nič nesreče ne bi bilo, ko bi bil tudi dr. Abram voljen. „Oba sta naša,“ rekli smo precej tačas, ko smo slišali, da nekateri kandidirajo dr. Abrama. In tudi glasilo goriških Slovencev je precej reklo, da, ko bi imeli goriški Slovenci dva mandata oddajati, dali bi jeden Tonkliju, drugi Abram. Ker je bil pa le jeden sam sedež oddati, mogel ga je le jeden mož zasesti od dveh. Tu se je morala dati jednemu prednost, tu nij bilo mogoče posnemati one otročje ljubeznosti, ki ima vse najrajši, mammo najrajši in očeta najrajši. Volilci so dali dr. Tonkliju prednost in menimo, da so dobro zadeli.

Z dr. Tonkljem namreč je prirastel malemu krogu slovenskih poslancev ne le zanesljiv soglasovalec, temuč mož izbornega govorniškega talenta in one, rekli bi, brezobzirne narodne odločnosti, katero je baš v vrstah slovenskih poslancev treba bilo pomnožiti. Zlasti za naše narodno vprašanje, to naše duševno eksistenčno vprašanje, oglašati, se treba da se odslej moči pomnožé. In za to je dr. Tonkli dobra moč. Od njega upamo, da bode, ker državni poslanci zastopajo ne le vsak svoj volilni okraj, temuč vsak vse avstrijske okraje, pogosto glasil se

ne le v goriškem, temuč v občeslovenskem duhu in občeslovensko-slovenskem. To stališče smo tudi pred volitvijo v „Soči“ z veseljem brali naglaševano, ter ga torej smemo smatrati kakor nekovo naročilo volilcev kandidatu.

Tako bode novi poslanec ne le zadovoljil željam ogromne večine, ki je zanj glasovala, temuč pridobil si bode z dejanskim dokazom, da je mož-beseda in sposoben zagovornik svojega naroda, tudi ono manjšino, ki se mu je zdaj odtezala dati glasove.

Še naj pristavimo, da nas je veselilo, da se je volilna borba mej dvema domačinoma vršila v mejah dostojnosti. Če je kje preskočila čez mejo stvarnosti na osobno polje, česar pa mi nijsmo opazili, naj to vsaj ne zapusti nikacega žela za bodočnost. In da bode tako, za to so nam porok zadnje besede dr. Abramove, katere smo tudi mi v „Slovenskem Narodu“ citirali, ker so nam kot resnega moža vredne imponirale, s katerimi je namreč še pred volitvijo izjavil, da če bode voljen ali če ne bode voljen, zmirom ostane prijatelj naroda.

Občni zbor slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.

(Konec.)*

Govor g. Režka so poslušali z največjo paznostjo, ker vprašanje, o katerem je govoril, je jako resno in na tem polju, v tem vprašanju so morali doslej slovenski učitelji molčati.

Predsednik skupščine prosi navzočnega uda učiteljskega društva in „narodne šole“ g. državnega poslanca dr. Vošnjaka, naj on, ki je uže v državnem zboru predlagal o tem

* Glej št. 221 „Slov. Naroda“.

znano resolucijo, razloži svoje mnenje o zdanjem šolskem položnji.

Dr. Vošnjak ustreže tej želji ter omenja v svojem govoru najprej zgodovino slovenskega šolstva. Slovenci — pravi — čutijo, odkar se zavedajo kot narod, potrebo narodnih šol, šol na podlagi svojega jezika, zato so zahtevali slovenskih srednjih in ljudskih šol uže l. 1848., in, ako smo odkritosrčni, moramo priznati, da je slovensko šolstvo od tistega časa do denes lepo napredovalo. Napredovalo pa je posebno od l. 1868., odkar so stopilo v veljavo nove šolske postave, vsled katerih se je materijalno stanje učiteljev poboljšalo in skrbelo za temeljito izobraženje učiteljstva. Na Kranjskem, slovenskem Štajerskem in Goriškem imamo večinom slovenske ljudske šole. Slovenski državni poslanci pa delajo od nekaj uže na to, da postanejo tudi srednje šole slovenske, posebno pa učiteljišča. V to svrhu je predlagal g. govornik leta 1874 v državnem zboru resolucijo, da bi se ljubljansko učiteljsko izobraževališče poslovenilo. Tačas so imeli „ustavoverci“ večino v državnem zboru in so istega leta za Rusine zahtevali dve preparandiji z rusinskim učnim jezikom. A dr. Vošnjakovo resolucijo so zavrgli, kakor so zametavali sicer vse, kar so prosili Slovenci. Od tistega časa so slovenski državni poslanci ponavljali svoja zahtevanja gledé slovenskih učiteljišč in slovenskih srednjih šol od leta do leta. Pa zdaj še le, po novih volitvah v državni zbor, ki so prinesle nepričakovano večino in vrgle nemško-liberalne „ustavoverce“ s stola, zdaj se kaže slovenskemu šolstvu ugodnejši čas. Dasi razmere v državnem zboru Slovencev nijso še popolnem ugodne, vendar je bila sprejeta z veliko večino znana slovenska resolucija glede srednjih šol in učiteljišč. Pri tej

Listek.

Ivan Krilov,
ruski basnar.

(Spisal po Polevem Ivan Steklasa.)

(Dalje.)

Kolikor je satira mladega Krilova nesamo-stalna (če tudi ostroumna in posebno nadarena), toliko so njegove lirične pesne, objavljene v „S. Peterburžkem Merkuru“ izgledne, a nič manje tudi njegove komedije „Bješena semja“ (bjesna obitelj), „Prokazniki“ (malopridneži) in „Sočinitelj v prihožej“ (sočinitelj v prednjej sobi), napisane tečajem leta 1793 in 1794. Nekatere izmed pesen so v ostalem važne za životopisca tudi radi tega, ker pokažejo dovolj mračno in tegobno npravstveno mišljenje Krilova v tem času: v njih se nahajajo tožbe na osodo, na nesrečo ter neza-

dovoljstvo s samim soboj. Životopisci omenjajo nesrečno ljubezen kot izvor vseh tožeb pesnika: in v istini, v celem redu pesen, tiskanih v tem času v Merkuru, pa tudi tiskanih iz rokopisov po smrti Krilova, opažamo, da on opeva neko Anjuto. Lehko more biti, da so se primešale k nesrečnej ljubezni tudi kake druge nezgode in nesreče, kajti sam Krilov, govoreč v starosti svojej o tem času, napominje svoje žurnalne neprilike in na neke razposajenosti v mladosti. Sploh govoreč je životopis Krilova prav oskuden ter nam predstavlja v tem času od leta 1794 do konca leta 1805 nekoliko tako temnih mest, ki so ostala do dandenes nerazjasnjena. Tako n. pr. mi ne znamo popolnoma nič, kaj je delal Krilov tečajem l. 1795 in 1796, čeravno je dostoverno znano, da je on v tem času bival v Petrogradu ter ravnal s tiskarno, kajti tiskarna Krilova in tovarišev — nij bila zaprta pred decembrom leta 1796,

ko so po ukazu cesarja Pavla bile odstranjene vse tiskarne razen onih, ki so bile ustrojene pri sodnijah. Po ohranjenih črticah tega časa je samo toliko znano, da je Krilov živel v tem času dovolj razkošno, zahajal mej občinstvo, strastno sodeloval pri koncertih, ker je bil sam tudi dober godec, tudi je znano, da se je v tem času učil italijanskega jezika Leta 1797 pa je zapustil zopet Petrograd ter živel na deželi, v obitelji kneza S. T. Golicina, katerega je car Pavel poslal iz prestolnice na njegova imanja. Na teh imanjih — Zubrilovski (v današnji Saratovskej guberniji) in Kazackem (v Kijevskej guberniji) — je preživel Krilov skoraj štiri leta v dovolj neopredeljenem svojstvu domačega učitelja in prijatelja hišnega, baveč se s podučevanjem mladih knezov v ruskem jeziku, pa tudi z razveseljevanjem cele kneževske obitelji Tukaj je on prirejal domače koncerte in predstave; tukaj v Kazac-

prilike pripoveduje dr. Vošnjak zgodovino svojih dotičnih resolucij v državnem zboru, potem pa nadaljuje: „Napredovali smo tudi na ljudskem šolstvu, a gledé izobraževališč za učitelje je naše stanje še zmirom jako žalostno. Preparandiji v Mariboru in Ljubljani sta nemški. Na Koperskem izobraževališči so sicer v prvih letih paralelke sè slovenskim, hrvatskim ter laškim učnim jezikom, v zadnjem letu pa se vse te paralelke spoje v jedno samo nemško! Upati je, da bodo te napake na šolskem polji odpravljene, ako je vladi resna volja, izvrševati svoj program. Preživeli smo dolgo let hude čase, vendar smo v teh časih razen na Koroškem nekoliko dosegli, — delo naše nij bilo čisto zastoj in vrhu tega tudi majhen narodič, kakor smo mi Slovenci, ne more vsega na enkrat doseči. Jedno se je priborilo pa najodličnije: povsod se narodni čut slovenski širi in temu se tudi ljudski učitelj nij mogel odtegniti. Kljubu nemškej preparandiji in čisto nemškej vzgoji ohranili so učitelji ljubezen do svojega naroda slovenskega in ta ljubezen, ta čut je silil slovenskega učitelja, da je sam privatno gojil ono, česar se v šoli nij učil: slovenski jezik. Velika večina učiteljev je tudi v tej dobi pritiska bila in ostala narodna. Treba pa je še vstrajnega dela in v imenu slovenskih poslancev obljubujem, da rok ne bomo križem držali, nego bomo delali na to, da se naše resolucije izvrše, da postane slovenski učitelj svoboden človek, kateremu se nij v javnem življenju zato, da se zaveda svoje narodnosti, ničesa bati in mnenje moževsko svobodno razodeti in odkrito boriti se za pravice slovenskega šolstva. Slovensko učiteljstvo naj se oklene svojega učiteljskega društva, naj jim bode centrum, okolo katerega bi se zbirali, in ga podpirajo pa tudi neučitelji, — nanj in na njegove sklepe se bomo lahko na Dunaji naslanjali. Važne so tedaj današnje resolucije: iz njih bode vlada videla, da so slovenski učitelji jedne misli sè slovenskimi državnimi poslanci. Gospoda! bodimo vstrajni in značajni, skrbimo za narodovo oliko, s tem skrbimo tudi ob enem za njegovo boljše blagostanje.“

Živio-klici so zagrmeli po dvorani, ko je dr. Vošnjak nehal govoriti, potem pa se je prestopilo dalje na drugo točko dnevnega reda, ter je učitelj Rant, za kmetijstvo vrlo zavzeti mož, poročal kako naj se pouk o kmetijstvu uredi na učiteljskih izobraževaliških. G. Močnik bi imel poročati o Razingarjevem abcdniku, a ker ga vlada nij odobrila

brezpogojno, nego je zavrgla pisavo v njem navedeno, ki se ima zdaj sestaviti po starem abcdniku, odložilo se je poročilo v tej zadevi do druge prilike. G. Močnik pa je osvetlil postopanje c. kr. šolske zaloga na Dunaji. C. kr. šolska zaloga je namreč poslala učiteljem drugo berilo, katero se jej je pavrnilo z odkazom, da potrebujejo tretjega. Káj naredi šol. zaloga? Odruga drugemu berilu naslovni list in na njegovo mesto prilepi naslovni list tretjega berila, ter pošlje to „tretje“ berilo učiteljem. S tem gotovo c. kr. zaloga podpira šolstvo?!

Važnejše točke dnevnega reda so bile s tem završene.

Po skupščini otidejo vsi učitelji v čitalnico, kjer je bil zanje prirejen skupen obed. G. Stegnar nazdravi nj. veličanstvu cesarju, potem dr. Vošnjaku, rodoljubu in podpiratelju slovenskega šolstva, nadalje „Slovenskemu Narodu“, ki najbolj iskreno zastopa interese slovenskih učiteljev, Govekarju kot predsedniku „Slovenskega učiteljskega društva“ itd. itd. V obče so se učitelji zabavali prav iz duše ter zadovoljni z utisi celega dne razšli se še le pozno popoldne vsak na svoj dom. Pri obedu sta počestila učiteljski zbor v čitalnici tudi ljubljanska učitelja L. Belar in Žumer.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. septembra.

„Politik“ poroča, da se zbere eksekutivni odbor **desne stranke** državnega zbora na Dunaji dne 25. oktobra meseca.

Nedavno se je čudil moravsk centralistišk list temu, da imajo mej avstrijskimi Nemci veliko besedo še zmirom taki možje, ki so bili poprej „gründerji“ in so pred kraham močno si omazali roke z znanimi „trinkgeldi“. Zdaj pa piše o **centralistiških** vodjih dunajsk oficijozen list, da se lažejo nemškemu kmetskemu prebivalstvu, da hoče ministerstvo Taaffejevo pridobiti si zato ljudstvo, da bi potem na spomlad pričelo veliko vojsko. Nasprotno pa hoče „ustavoverna“ stranka mir, zato dela na to, da vrže zdanje ministerstvo. Tedaj s tacimi lažmi delajo centralisti propagando záse mej kmetskimi prebivalstvom!

V **Zagrebu** je začel oni del hrvatske narodne stranke, ki je banu Pejačeviću zvest ostal, t. j. večina saborska, 25. t. m. izdajati politični dnevnik „Ustav“. Izdatelj mu je Ivan Vončina.

Vnanje države.

Glede tiskovne svobode na **Ruskem** piše „Varšavski dnevnik“, da je ruska vlada

sklenila odprviti generalno administracijo v tiskovnih zadevah. Vsi časopisi po mestih in po deželi bodo imeli jednake pravice. Kasneje se bode odpravila tudi cenzura. Odgovoren bode za tiskovne prestopke samo urednik.

Pred **Uleclnjem** se flotna demonstracija začne še le jutri (v sredo). — Na vprašanje kneza črnogorskega je Riza-paša odgovoril, da, ker néma iz Carigrada nič ukaza in poduka, kako ravnati se, bode se s turškimi vojniki ustavljal Črnogorcem, kadar vmarširajo. Vsled tega potrebuje črnogorski knez večje vojske in je admiral Seymoura naprosil, naj demonstracijo (ki bi bila imela uže biti) odloži za jutri. — Mej tem se poslaniki evropskih vlad v Carigradu z zadnjimi poskušaji trudijo, da bi porto pregovorili, naj bode vsaj nevtralna nasproti floti in Črnogorcem.

Uže nekoliko časa sem se po raznih časopisih piše, da se namerava oživiti zopet **zvezo treh cesarjev**. Peterburgski „Golos“ o tej zadevi pravi, da je avstrijski vnanji minister baron Haymerle našel za to stvar pripravljeno polje, ko je pohodil kneza Bismarka v Fridrichsrube in da Bismark posreduje zarad vstočnih stvarij mej Avstrijo in Rusijo. Bismark da je zavolj Gladstonove politike in negotove francoske popustil svoje sovrastvo do Rusije ter hoče, da vstreže želji nemškega cesarja, pripraviti tudi dobre razmere mej Rusijo in Nemčijo. Blizu jednako se piše iz Berlina nemškemu dunajskemu listu.

Na **Ruskem** se je zgodil zopet „agraren umor“. Telegram iz Londona namreč poroča: Irski zemljiški veliki posestnik lord Nounthmorriss je bil vsled prepira s svojimi najemniki umorjen. — Angleški lordi zgornje zbornice parlamenta so, kakor znano zavrgli Gladstonovo reformsko predlogo o uredbi zemljišnega najemništva — zdaj imajo sad od tega!

Dopisi.

Iz Marlboro 27. sept. [Izv. dop.] (Volilno gibanje.) Po našem računu bode kandidat konservativne ali vladne stranke, g. Bindlechner, za katerega bodo tudi Slovenci glasovali, zmagal, ako se vsi naši volitve udeležé. Za to je pa ne le treba, da vsak narodnjak v mestih in trgih, ki z Mariborom skupaj volijo, ne le sam res volit pride, temuč da tudi uže zdaj vsa slovenska inteligenca krepko agitacijo v roko vzame. Osobno in ustno pregovarjanje, osobno razlaganje je potrebno pri mnogih in je najizdatneje agitacijsko sredstvo. In ker bode šlo za jako malo glasov razložka (morda za jeden, Bog ve) treba je od naše strani, da skušamo vsak mogoč glas zase pridobiti. Sosed pri sosedu, dela-dajalec pri obrtniku, znanec pri znancu besedo založi in obljubo terjaj, in — pojde! Dozdaj se mi ta agitacija pač še premalo

kem je on napisal svojo znano veselo igro „Triumf“, v katerej je prevzel sam glavno nalogo. Tukaj se je pokazal v broju njegovih učencev po svojih spominih prav znani F. F. Vigel, ki je Krilova prav ostro obsodil, vendar ga pa kot učitelja pohvalil. „Ne gledeč na svojo lenost“ — tako piše Vigel — „predložil je vsled dolgega časa knezu Gollicinu, da hoče predavati ruski jezik njegovim sinom in njihovim sodrugom. In pri tem delu se je on pokazal mojstrom. Predavanje se je obavljalo večjidel v razgovorih; on je znal pobuditi značilnost; ljubil vprašanja ter odgovarjal nanje tako razložno, tako jasno, kakor je pisal basne. On se nij zadovoljeval s samim ruskim jezikom, on je pri predavanju primešal vselej mnogo nrvstvenih poučenj ter tolmačenj raznih predmetov iz družih nauk. Od slušateljev ga nij bilo, ki bi se bil toliko zanimal za njegova predavanja, kakor jaz, pa moram tudi priznati, da sem v tem času od njega pobral vse zna-

nje, kolikor ga imam“. Jeden novejših životopiscev Krilova pripoveda, „da se dom kneza Gollicina nij odl koval samo višjim svetskimi nabrazanjem, nego tudi ljubeznijo do književnosti. Knjeginja, sestričina Potemkinova, bavila se je sama s prevajanjem ter bila opevana po Deržavinu, ki je bil kot tambovski gubernator, večkrat gost v selu Zubrilovki. Nekoliko let prebivanja v takem domu nij moglo ostati brez upliva na umnega in darovitega Krilova.*)

Po nastopu na prestol cesarja Aleksandra bil je tudi knez Gollicin vzpostavljen ter imenovan vojaškim gubernatorom v Rigi. Skupaj z njim je bil prideljen za tajnika tudi Krilov, a proti koncu istega leta povzdignjen na čast gubernskega tajnika. Ali v tej službi nij dolgo ostal; v septembru leta 1803 mu je izdal knez Gollicin sledečo precej neopredeljeno svedočbo: „Potrjujem gorečnost in marljivost pri meni v

* Akademik Grot v razpravi: Literaturnaja žizn Krilova, str. 15.

službi bivšega tajnika, gub. taj. Krilova, ter njegovo spretnost, s kakeršno je on spolnoval vsa njemu izročena dela, pa tudi točno poznavanje svoje dolžnosti in odlično ponašanje, vse to si smatram za dolžnost posvedočiti, kajti njegovo dostojanstvo to zaslužuje, da se uvaží“.

Precej po tem pa zgine Krilov brezsledno in nobeden izmej njegovih životopiscev ne more opredeljeno kazati, kje se je namreč nahajal sledeči dve leti svojega življenja — 1804 do 1805? Pripoveda se, da se je v tem času podal igri ter zaigral v Rigi veliko svoto denarjev (30.000 rubljev); potem pa je začel potovati po Rusiji ter živel po kočevski, udan popolnoma hazardnej igri. Klatil se je po večjih mestih, posebno rad pa je zahajal tudi na sejme, kjer je imel največ priložnostij za igranje... Ali pravih izvestij o tej perijodi njegovega življenja, vendar némamo še dandenes.

(Dalje prih.)

živa zdi, pa morda se bode tem bolj oživela, čem bližje bode volilni dan.

V Mariboru bomo, če vse pobereмо in dobro agitiramo, več glasov dobili, nego li so pesimisti mislili, katerih tudi nam nij nikoli manjkalo. V Ptujju baje dobro kaže, od Ljutomercev in Ormužanov pričakujemo če ne večine pa vsaj lepo število glasov, tudi Slovenj Gradec bode dal svoj kontingent itd. Če ima katero mesto tudi menj glasov, a te kar jih ima ali pridobiti za nas more, naj gotovo na volišče postavi vse! Vrlo rezervo pak imamo v Središču, kjer je vse naše, 90 od ločujočih glasov. Torej živo delajmo povsod in ko bomo seštevali mora biti večina!

Iz Novega mesta 27. sept. [Izv. dop.] Naznanjam Vam, da je naš gimnazijski vodja J. Fischer — rodom Čeh — dijakom prepovedal v čitalnici, katera namerava v soboto, 2. okt. napraviti pedsvečanost 50letne godišnice Nj. Veličanstva, našega presvitlega cesarja Franja Josipa I., sodelovati pri petji. —

Znani Nemeц dr. Zindler — bivši vodja Novomeške gimnazije — tega nigdar nij storil, niti o čisto navadnih veselicah, pri katerih nij šlo ravno za lojalnost, kakor v tem služaji in živeli smo takrat v pri nas Slovencih ne v kaj dobrem spominu stoječi „Auersperg-Stremayerjevej“ eri, ko so nas še smeli denuncirati, da smo „staatsgefährlich“ itd. Denes pa se prepoveduje!

Iz Ribnice na štajerskem Pohorju [Izv. dop.] V št. 207 je prinesel „Slovenski Narod“ dopis od tod o slavnosti petdesetletnice cesarjeve. Ob tistej priliki smo bili poslali tudi adresu do Nj. Veličanstva, namreč poslala jo je tukajšnja občina v fari Ribnica pod Velikokapo.

Na to adresu je dobila občina odgovor, da je cesar našo udanostno adresu z najvišjo svojo zahvalo na znanje vzel.

Tudi lansko leto o praznovanji srebrne poroke Njiju Veličanstev je tukajšnja občina po g. dr. Vošnjaku, državnem poslancu poslala bila adresu do Njiju Veličanstev, katero je g. dr. Vošnjak v kabinetnej pisarni oddal bil.

Toliko bolj potrebno je namreč pri nas na nemškej meji avstrijski čut gojiti mej prostim ljudstvom, ker se mej tako imenovano nemško „inteligenco“ nahajajo ljudje, ki bi imeli po obljudi ali zaprisegi dolžnost, cesarju zvesti biti, pa le za zjedinjeno Nemčijo goré, a drugi zopet za „nemški most do Adrije“ hrepené, pa nas še kot panslaviste in Bog ve kaj denuncirajo!

Z Dunaja 26. sept. [Izv. dop.] (Imenovanje novega moravskega državnega namestnika. — Prestavljenje Cherteka.) Imenovanje bivšega ministra baron Korb-Weidenheima za cesarskega namestnika na Moravskem je nekaj dnij glavni predmet političnih razmotranj nemških listov. To mesto je poleg češkega najvažnejše v celej državi in sicer radi tega, ker so duhovi nemški in slovanski vsled neznosnega nemškega pritiska vedno razburjeni. Na Moravskem sta dve tretjini ljudstva slovanskega plemena in vendar so Slovanje od silnega nemškega navala v kot porinjeni. Nemštvo se tam šopiri v šolah in uradih, v političnem in socialnem življenji. Ustavoverna ministerstva so na Moravo najljutejše ustavoverce pošiljala za državne namestnike in (razen Slovenskega) nikjer nij uradništvo tako razposajeno ljuto na slovanski živelj kot baš na Moravskem.

Iz teh kratkih potez je lahko razvidno,

da je lahko bila cela pozornost Slovanov in Nemcev — ustavovercev od smrti Kaline obrnena na ovo imenitno mesto. Ustavoverci so se bali da jim ministerstvo Taaffejevo vrine človeka, ki bi bil vnet za pravicoljubje, za jednakopravnost mej Slovani in Nemci, ki bi deloval po gaslu: naredite mir mej mojimi narodi. Slovansko pleme Moravsko pak je nadepolno pričakovalo, da dobé moža, ki jim olajša osodo, da jim da njim zatrte pravice.

Korbovo imenovanje nij nobene stranke nade popolnoma izpolnilo, a tudi ne nadej obeh strank skalilo in uničilo. Čehi mislijo, ker je Korb imenovan od Taaffejevega ministerstva, bode ta mož pravičen Slovanom, a Nemci hoté preverjeni biti, da bode Korb, ker je bil enkrat kot minister Taaffeju nasproten ter njim prijazen. i nadalje ž njimi Slované teptati pomagal. Nekateri so celo trdili, da je Korb od Taaffeja, predno je mesto prevzel, odločno zahteval, naj se ne da več koncesij federalistom. Ta trditev je neverjetna. Kakó bi prišel kakov namestnik do tega, svojemu gospodarju prepisavati, kakó se mora minister po želji in zahtevanju kacega ces. namestnika ravhati! Do sedaj tega nij bilo, in v bodoče se menda tudi ne bode prigodilo kaj jednacega. Nekov nemšk judovski list pravi, da je s tem imenovanjem „slavisch-federalistischer Aemterhunger“ zatrt, dalje „dass angesichts der Ernennung des Baron Korb die landläufigen Anklagen gegen Graf Taaffe wegen Bedrohung des Deutschthums und der Verfassung allen Halt verlieren,“ da je „das Schlagwort von der Bedrängung des Deutschthums eine hohle Phrase, die Gefahr für die Verfassung als Schreckgespenst itd.“ Če nemško-židovsk list te stranke piše, potem je menda uže precej izpoznanja prišlo mej nasprotnike avstrijskih Slovanov. Grof Taaffe, ki tira baje za Nemštvo pogibeljno politiko, je s Korbom gotovo Nemcem bolj ustregel nego Slovanom; posebno so moravski Slovani za jedno morda bridko skušnjo bogatejši vsled tega imenovanja. Odločno se seveda sedaj še ne more trditi, je le bode novo imenovani moravski namestnik Slovanom pravičen, ali popolno nemštvu udan. Iz duha sedanjega ministerstva smeli bi se Slovani sploh nadejati dobrega, če uže ne najboljega.

Nemška „N. fr. Pr.“ je bila zarad članka o prestavi Cherteka v nedeljo konfiscirana. Tudi druge ustavoverne novine pišejo tako, kakor da bi se bila nemštvu Bog vé kaka krivica zgodila, ker je ta uradnik Chertek prestavljen v Prago. — Na zadnje bodo nemški liberalci iz tega fiškala, ki je nas obdaroval z davkarskimi eksekutorji in ki bi vse rad le na direktne davke naložil — še političnega mučenika naredili!

Domače stvari.

(O ustanovljenji obrtniške šole na Kranjskem.) Na naše in „Novic“ poročilo, da namerava naučni minister ustanoviti na Kranjskem (Gorenjskem) obrtniško šolo s slovenskim učnim jezikom, oglasila se je tudi uradna „Wiener Abendpost“ z ugovorom, da je sicer poročilo o vladnem namenu tega ustanovljenja resnično, da pa nij dozdej gledé kraja in gledé učnega jezika še nič odločenega, ker je še dvomno, da li se dobí kaka slovenska učiteljska moč za to. Iz „Wien. Abp.“ posnemljemo, da misli minister s to šolo hišno industrijo (pletenje košarnic, rezlanje lesenega blaga) povzdigniti. Kar se tiče kraja, bi po našem mnenji naj-

bolj pristna bila Ljubljana kot naravno središče cele dežele. Gledé jezika pa je zarad učencev, če se namreč hoče njim ustreči in če se šola ne dela zarad kacega nemškega učitelja, pač samo slovenski jezik kot učni mogoč, naj potlej „D. Ztg.“ še tako impertinentno laže, da pri nas vse obrtništvo le nemški govori. — Pri tej priliki, namreč zabavljajoč na ustanovljenje te nove šole, citira „N. Fr. Pr.“ ponavlja je oni zloglasni članek necega slovenskega lista, da naš jezik nema nič izrazov in da nij za nič!

— (Čitalnica v Šentvidu) nad Ljubljano napravi prihodnjo nedeljo svečanost blagoslovljenja svoje nove zastave. Udeležil se bode baje tudi ljubljanski „Sokol“. Deputacija čitalniškega odbora je naprosila poslanca dr. Vošnjaka za slavnostni govor.

— (Vabilo pevcem in pevkam.) Pevski odbor naznanja, da se prične s 1. okt. t. l. v ljubljanskej čitalnici poduk v petji za gospode in gospodične. Za gospode bode pevska šola vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. uri zvečer, za gospodične vsak četrtek ob 7. uri. Pevske vaje za moški zbor so kakor dosedaj ob vtorkih in petkih točno od 8. do 9. ure. Kdor se hoče v pevsko šolo oglasiti ali pa vstopiti v pevski zbor, naj to stori v omenjenih dneh in urah v čitalničnejs pevskejs sobi I. nadstropje. K obilnej udeležbi vabi

odbor.

— (Veteransko društvo ljubljansko) se bode z deputacijo udeležilo blagoslovljenja zastave goriškega veteranskega društva, ki se bode vršilo dne 4. oktobra. Odšlo bode v Gorico 50 udov Ljubljančanov in nekoliko Idrijčanov s svojo zastavo pod vodstvom društvenega načelnika g. Mihaliča.

— (Iz Šiške) se nam piše: V dolžnost si štejemo vam naznaniti, da je včeraj odbor čitalnice v spodnjej Šiški sklenil poslati list „Brencelj“ uredništvu z naslednjim pristavkom nazaj: „Vsled enoglasnega sklepa odbora čitalnice v Šiški v seji dné 26. septembra 1880 se pošilja list „Brencelj“ njegovemu uredništvu s pristavkom nazaj: da dokler bode pisal tako o zasluženih narodnih možeh ga odbor čitalniškim udom ne more priporočati v branje.“

— (Novi maši.) Zadnje nedeljo je tukaj pri sv. Jakobu imel slovesno novo mašo g. M. Arko, v pondeljek poprej pa v stolnej cerkvi tiho g. M. Kljun. Oba sta iz III. leta bogoslovja za presbiterja posvečena bila v nedeljo 19. sept. na Goričanah, kjer je knožoškof po leti.

— (V ljubljansko bogoslovje) je baje letos vstopilo v I. leto 15 notranjih in 3 vnanji poslušalci; v II. letu jih bode 14, v tretjem in četrtem pak po pet.

— (V ljubljansko Alojzijevišče) je letos sprejetih 59 gimnazijalnih učencev.

— (V orglarskejs šoli ceciljanskega društva) se začne šolsko leto vtorek, 5. oktobra zjutraj ob osmih. Učenci, ki želé to šolo obiskovati, naj se prej oglašé pri g. dr. A. Jarcu, predsedniku ceciljanskega društva in pri glasbenem vodji g. A. Försterji.

— (Vojaki v Ljubljano pridejo,) kakor smo od najbolj zaneslive strani zvedeli, tako le: Dne 2. oktobra 1. bat. štab in 1. 2. 3. 4. komp.; dne 5. okt. 3. bat. štab in 9. 10. 11. komp.; dne 6. okt. regimentni štab in 8. 12. komp.; dne 8. okt. 2. batalj. štab in 5. 6. 7. komp.

— (V Celju) je bil te dni od porotnikov obsojen kajžar Doklovič na štiri leta uječe, kor je poskušal svojo ženo z arzenikom ostru-

piti. O pravem času pa je zapazila namero svojega moža in se tako rešila.

— (Roparji.) Iz Maribora se poroča, da se je denes teden peljal Poličanski mesar g. Bauman iz Slovenske Bistrice domov, a so ga zvečer z noži napadli na cesti potepuhi. A Bauman se je ubranil vseh treh, jednega s pestjo pobil, druga dva pa odpodil z bičnikom. Vsi trije so potem ubežali.

— (Rop.) Pretečeni teden je bil kmet Blaž Ožiren, ki je z žagarico Marijo Pečnik in s svojo hčerjo domov šel, blizu Maribora ob 11. po noči od treh roparjev napaden s klicem: „denar sem!“ Roparji so ga zgrabili, ob tla vrgli in mu vzeli 28 gold. in žepno uro. Potem so ubegnili. Žandarmerija je vendar uže dva ujela in pri jednem so našli jeden del ropa.

— (Poslanec g. Adolf Obreza) je izdal 32 strani obsežno brošuro „Svojim volilcem o svojem delovanju v zborovanju državnega zbora na Dunaji leta 1879—1880.“ Poslanec poroča o svojem delovanju in na koncu polemizira nekoliko proti napadom v protivniških listih.

— („Nikole Tomazea savjeti mladeži) preveo Božo Korlaet c. kr. školjski nadzornik u Spljetu.“ Tako se zove mala 92 strani obsežna pedagoška knjižica, ki je na svetlo prišla v založbi knjigarne Mučnjak i Senftleben v Zagrebu.

Razne vesti.

* (Rop v cerkvi.) V Mistelbachu so dne 20. t. m. po noči tatje vlomili v tamošnjo cerkev. Izrovali so na pokopališču železen križ ter ž njim naredili luknje v cerkven zid. Ukrali so kelih in druge dragocenosti ter zlomili križ na tabernakliji. Zločince so drug dan dobili.

* (Židovsko.) V Schweinfurtu je bil žid Salomon Reis zaradi goljufije obsojen na tri leta v uječo, ter ima plačati sodnijske stroške in denarno globo 1200 mark. Nekemu kmetu je bil posodil namreč jedenkrat 25 mark, drugičkrat pa 250 mark, a zahteval za poso-

jene novce samo 4% obresti. O teh posojenih novcih je hotel kmet ravno podpisati dva dolžna pisma. Žena judova pa ga premoti in zaplete v dolg pogovor; v tem času pa je jud dolžna pisma premenil ter položil na mesto prejšnjih dva druga, jedno za 3000 m., drugo za 6554 m. Kmet nij sumil takega sleparstva in je dolžni pismi podpisal, — jud ga je pa potem zarubil, mu vse prodal ter ga spravil na kant. Vendar ga je zadela pravica in obsojen je bil.

Umrli so v Ljubljani:

24. septembra: Lenka Pop, železniškega uradnika hči, 13 let, na sv. Petra cesti št. 74, za jetiko V deželnej bolnici:

22. septembra: Jera Zadnikar, gostija, 64 let.
23. septembra: Alojzija Sušteršič, dainarjeva hči, 1 leto.

Dunajska borza 28. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	"	20	"
Zlata rente	87	"	15	"
1860 drž. posojilo	130	"	50	"
Akcije narodne banke	816	"	—	"
Kreditne akcije	279	"	50	"
London	118	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	42	"
C. kr. cekini	5	"	63	"
Državne marke	58	"	30	"

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)
prireja po najnovšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—14)

zobni zdravnik A. PAICHEL
poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.
Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Za posestvo, ležeče poleg Ljubljane, iščem spretnega

pristavnika ali velikega hlapca,

bolj postarnega in samca. Gospodarstvo in živinorejo mora popolnem razumeti.

Iz prijaznosti odgovarja na vsa vprašanja gosp. Ant. Treo jun. na Marije Terezije cesti št. 10 v Ljubljani. (46—2)

M. KUNO,

krojač, v gospodskih ulicah št. 12, v Ljubljani, priporoča se za izdelavanje

obleke za gospode, dečke in jaketov za gospe;

(465—2) zagotavlja dobro in moderno delo in nizke cene.

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene
žepne ure

izjemno v ceno, namreč
70 odstotkov pod kupno ceno.

Razne komisijake saloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. k. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javnej dražbi prišle po neverjetno nizki ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljši švajcarski izdelki, vse s 5 letnim poročtvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj

Zastonj.
Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako priliko, prijetno in nigrdar vračajočo se, ima zdaj vsagdo, da si more preskrbeti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano uro, ker je naše fabriško osobe vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poročstvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novce povrnuti.

Kdor hoče izvrstno, neverjetno ceno, na 5 let zjamčeno, dobro idočo uro skoraj zastonj imeti, naj si jo takoj naroči, ker more vsagdo umeti, da ure nečuvno hitro kupujejo.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana in gvilosirana, s 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata facon-urna verižica, ki je stala preje gid. 12, zdaj samo gid. 6.50. —

1 žepna ura na sišro, od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 16 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno facon-verižico od talmi-zlata, preje gid. 20, zdaj samo gid. 7.50 Jedna najboljših ur. —

1 remontoir ura, iz najfinjejšega double-zlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poročtvom ohrani si zmirom zlato barvo, izvrstno na minute regulirana, s dvojnimi krovom, dekorovana email urno ploščo in privilegirano delo, obdarovana izvrstna ura z verižico od talmi-zlata, preje gid. 24, zdaj samo gid. 10.50. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. kr. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zoprom in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in kolesci od niklja, za vsacega transparentna, najboljša, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje gid. 30, zdaj samo gid. 14.

1 srebrna ura na sišro, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 16 rubinov, na sekundo repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, pozlačena elektro-galvaničkim potom, tako, da bi je ne mogel noben zlatar sveta od prave zlate in za drag denar kupljene razločiti; preje nepozlačena gid. 24, zdaj pozlačena samo gid. 12.50.

1 srebrna ura na valjar, od pravega 13 lotnega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 8 rubinov, na minuto repasirana, pozlačena elektro-galvaničkim potom, tako, da se je od prave zlate ne more razločiti; preje gid. 15, zdaj samo gid. 9.50.

1 ura za gospe, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. kr. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura s najfinjejšo benetčansko facon-verižico za okolo vratu v finem baržunastem etujji; preje gold. 30, zdaj samo gid. 19.50. Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po gid. 40, 50, najfinjejšo savonette-ure, preje po gid. 100.

Naslov:

Uhren-Ausverkauf

von **A. Fraiss,**

Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN. (462—1)

obleke za gospode, dečke in otroke?

pri **M. NEUMANN-u.**

ženske robe?

pri **M. NEUMANN-u,**

v Ljubljani, slonove ulice h. št. 11.

Naznanilo.

Vsem svojim naročnikom in prijateljem javljam udano, da svojo delovnico, v Gradišči št. 14, v katerej sem delal skozi 36 let, o Mihelovem zapustim ter se preselim v **sosednjo hišo št. 12.**

Zahvaljujoč se za meni izkazano zaupanje, prosim, naj se mi tudi na dalje ne otegne, ker zagotavljam, da se bodem po možnosti trudil vsakemu prav pošteno in ceno postreči.

Viljem Rost,
sodar.

(470—1)

Nagrobni križi

s pravim zlatom pozlačeni in z najlepšimi napisi

dobivajo se pri meni na izbero, tudi najizvrstnejše koroško železo, jeklo, pluzne lemeže, sploh vse železno gospodarsko orodje iz najboljšega blaga izdelano, prodajam po najnižjih cenah.

Sp. Pessiak,

gledališke ulice št. 8, blizu frančiškanske cerkve.

(453—3)